Ya?am Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?am Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32937

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?am Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçe?i Öz Bildirim Formu (PASÖ-ÖB), **panik bozukluk** ve agorafobi semptomlar?n?n ya?am boyu yayg?nl???n? ve ?iddetini spektrum yakla??m? çerçevesinde de?erlendirmek üzere geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, orijinalinin Türkçe'ye bir **Uyarlama** çal??mas? sonucunda psikometrik özelliklerinin incelenerek kullan?ma sunulmu?tur. 2006 y?l?nda Onur ve arkada?lar? taraf?ndan yap?lan bu çal??ma, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir.

Ölçek, toplam 114 maddeden olu?makta olup, sadece tam tan? kriterlerini kar??layan vakalar? de?il, ayn? zamanda subklinik ve atipik spektrum özelliklerini de kapsamay? amaçlamaktad?r. PASÖ-ÖB'nin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik analizleri, yüksek iç tutarl?l?k ve güçlü tan?sal ay?rt edicilik kapasitesi sergilemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Panik bozukluk, **Agorafobi**, **Panik-Agorafobik Spektrum**, psikometrik özellikler, öz bildirim ölçe?i, uyarlama, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Elif Onur, Tayfun Alk?n, Emre S. Monkul, Hakan Fidaner.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ya?amlar? boyunca deneyimledi?i panik ataklar?, agorafobik kaç?nma davran??lar?n? ve bunlarla ili?kili duygusal ve davran??sal özellikleri spektrum modeline uygun olarak kapsaml? bir ?ekilde ölçmektir. Standart diagnostik araçlar?n s?kl?kla gözden kaç?rd??? tam e?i?in alt?ndaki (subklinik) belirtileri ve atipik klinik görünümleri yakalayarak, panik ve agorafobi etiyolojisine ve fenotipine dair daha zengin veri sa?lamay? hedefler.

PASÖ-ÖB'nin Türkçe adaptasyonu, Türk popülasyonunda panik ve agorafobinin spektral boyutunu ara?t?rmac?lar ve klinisyenler için eri?ilebilir k?lmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, Türkiye'deki psikiyatri ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmalara sa?lam bir ölçüm arac? kazand?r?lm??t?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ya?am Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçe?i, **Panik-Agorafobik Spektrum** ad? verilen multidimensiyonel bir yap?y? ölçer. Bu yap?, **Panik Bozukluk** ve **Agorafobi**'nin sadece kategorik bozukluklar olmad???n?, ayn? zamanda yayg?n anksiyete, ayr?l?k anksiyetesi, bedensel duyumlara a??r? duyarl?l?k ve kaç?nma e?ilimleri gibi bir dizi ilgili özelli?i içeren kal?c?, boyutlu

ARABPSYCHOLOGY.COM

özellikler oldu?unu varsayar.

Ölçek, anksiyete bozukluklar?n?n genetik, biyolojik ve çevresel risk faktörlerini daha iyi anlamak için, klinik tan?n?n ötesine geçen, ya?am boyu süren, hafif ?iddetteki belirti kümelerini de de?erlendirir. Böylece, panik ve agorafobiye yatk?nl?k gösteren tüm yelpazeyi kapsar.

Geçerlik

PASÖ-ÖB'nin geçerlik çal??mas?, özellikle tan?sal ay?rt edicili?e odaklanm??t?r (ölçüt ba??ml? geçerlik). Bu de?erlendirme, istatistiksel bir yöntem olan **ROC analizi** kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Analiz sonuçlar?na göre, ölçe?in kesme noktas? (cut-off) 46 puan ve üzeri olarak belirlenmi?tir.

Bu kesme noktas?nda ölçe?in **duyarl?l???** (sensitivity) %91, **özgüllü?ü** (specificity) ise %80 olarak saptanm??t?r. Bu yüksek duyarl?l?k de?eri, ölçe?in gerçekten panik-agorafobik spektrumda yer alan bireyleri do?ru bir ?ekilde tespit etme yetene?inin güçlü oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, belirlenen kesme noktas?n?n pozitif yorday?c? de?eri (PPV) 0.85 olarak rapor edilmi?tir, bu da pozitif sonuç alan bir ki?inin gerçekten bozuklu?a sahip olma olas?l???n?n oldukça yüksek oldu?unu i?aret eder.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?ini saptamak amac?yla hem iç tutarl?l?k hem de zamana ba?l? kararl?l?k incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k, maddelerin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren **Cronbach alfa** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in maddeleri aras?ndaki iç tutarl?l?k katsay?s? 0.82 olarak bulunmu? olup, bu de?er psikometrik standartlara göre yüksek kabul edilmektedir.

Zamansal kararl?l?k ise **test-tekrar test** korelasyonu ile ölçülmü?tür. Bu korelasyon katsay?s? 0.88 olarak de?erlendirilmi?tir. 0.80'in üzerindeki bu de?er, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verdi?ini ve ölçülen yap?n?n zaman içinde stabil oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ya?am Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçe?i, spektrum modelini temel ald??? için, çok boyutlu bir yap?y? ölçer. Orijinal ölçek genellikle panik ataklar?, agorafobi, ayr?l?k anksiyetesi ve hipokondriazis gibi spektral bile?enleri yans?tan alt faktörlere sahiptir. Ancak, Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özetinde (Onur et al., 2006) bu faktör yap?s?n?n do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analiz sonuçlar? detayland?r?lmam??t?r.

Spektrum ölçeklerinin do?as? gere?i, yap?sal geçerli?i kan?tlamak için genellikle Do?rulay?c?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi (DFA) kullan?l?r. Türkçeye uyarlanan PASÖ-ÖB'nin klinik kullan?m?, spektrumun alt boyutlar?n?n da detayl?ca incelenmesine olanak tan?r, bu da psikopatolojinin daha nüansl? anla??lmas?na yard?mc? olur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: **Uyarlama** (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Formu (Self-Report Form). 114 maddeden olu?maktad?r.

Maddelerin Say?s?: 114

Derecelendirme: Derecelendirme format? (örne?in Likert tipi veya evet/hay?r) kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir, ancak spektrum ölçeklerinde genellikle ?iddet veya s?kl?k derecelendirmesi kullan?l?r.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik popülasyonlar ve genel yeti?kin popülasyonlar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, klinik olarak tan?lanm?? **Panik Bozukluk** hastalar? ve kontrol gruplar? üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Nicel öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Duyarl?l?k, özgüllük, tan?sal ay?rt edicilik, **ROC analizi**, iç tutarl?l?k, **Cronbach alfa**, test-tekrar test korelasyonu.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Elif Onur

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresi: elif.onur@deu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, T?p Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dal? (Uyarlama çal??mas? s?ras?nda ilgili kurum).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama Yay?n?): 2006

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m?na dair spesifik ticari ücret bilgisi mevcut de?ildir. Akademik kullan?m için genellikle sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Onur, E., Alk?n, T., Monkul, E. S. ve Fidaner, H. (2006). Ya?am Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçe?i Öz Bildirim Formunun (PASÖ-ÖB) Türkçe Versiyonu Geçerlilik ve Güvenilirlik Çal??mas?. *New/Yeni Symposium Journal, 44*(2), 81-91.

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s? a?a??dad?r: yenisymposium.com

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: yasam-boyu-panik-agorafobik-spektrum-olcegi-toad.pdf

Ya?am Boyu Panik-Agorafobik Spektrum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in toplam 114 maddesi, bu kaynak metinde yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için kaynak yay?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM